

Archiefbrief Oostende

jaargang 2, nr. 3 – september 2006 – verschijnt driemaandelijks en wordt gratis verspreid

Editoriaal

Deze aflevering ziet er ietsje anders uit dan u van ons gewoon bent en staat bijna volledig in het teken van onze 10de verjaardag en de lancering van onze nieuwe website. Die steekt nu in een nieuw kleedje en we hopen dat u, gemakkelijker dan vroeger, uw weg zal vinden in de overvloed aan gegevens.

Op algemeen verzoek geven we ook een volledig overzicht van al onze publicaties. We wensen u veel leesplezier!

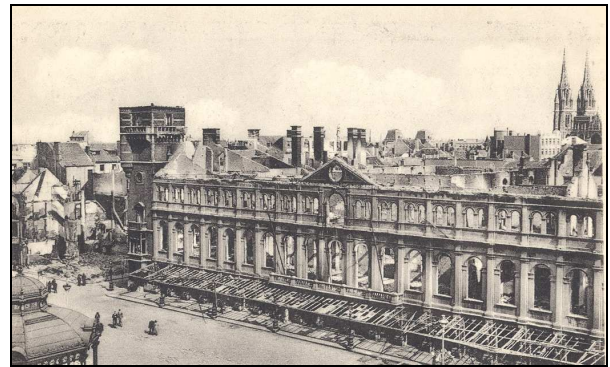
We vieren onze verjaardag!

Op 20 augustus 1996 besliste het College van Burgemeester en Schepenen om de stedelijke dienst "Stadsarchief Oostende" op te richten. Art. 2 van het Collegebesluit bepaalt: "*Er wordt een zelfstandige archiefdienst opgericht die de benaming "Stadsarchief" krijgt. Deze dienst behartigt alle aangelegenheden m.b.t. het archief van de stad Oostende*". Hiermee brak een nieuwe fase aan in de lange en vaak tragische geschiedenis van het stadsarchief.

De eerste sporen van het bestaan van stadsarchief vinden we tijdens het Beleg van Oostende (1601- 1604). Door de tijdige overbrenging naar Vlissingen en Middelburg in Zeeland ontsnapte het archief aan de vernieling. Naderhand werd dit archief teruggebracht naar Oostende, om tegen het einde van de 18de eeuw, als gevolg van de Franse inval, voor een tweede keer te verhuizen naar Zeeland. Wanneer het archief terugkwam is niet geweten, maar er bestaat een inventaris die dateert van 24 augustus 1814. De opeenvolgende verhuizingen hadden blijkbaar toch ook hun sporen nagelaten want uit de inventaris blijkt dat het overgrote deel van de documenten dateert uit de 18de eeuw. In 1900 verhuisde de Stadsbibliotheek naar een apart gebouw. Het oud archief (van 1600 - 1815) verhuisde mee, terwijl het modern archief in het Stadhuis bleef.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) werd dit modern archief naar de kelders van het Stadhuis overgebracht. In 1925 liet Carlo Loontjens, de bibliothecaris die net tot archivaris was benoemd, de archieven van 1815 tot 1832 overbrengen naar de Stadsbibliotheek. Het stadsarchief van 1832 tot 1925 bleef in het Stadhuis op het Wapenplein.

Toen op 10 mei 1940 de oorlog uitbrak, kwam er in Oostende stilaan een vluchtelingenstroom op gang en werd Oostende vanaf 19 mei 1940 zwaar onder vuur genomen. Het Stadhuis en de Stadsbibliotheek werden in de nacht van 27 op 28 mei 1940 volledig in de as gelegd. Na de brand van 1940 werd in de kelders van het gerechtsgebouw plaats vrijgemaakt om de nieuw te vormen archiefstukken in onder te brengen.

PK/B 1444 – Het Stadhuis in 1940

Na de oorlog werd geen moeite gedaan om het stadsarchief te reconstrueren en het kreeg in de loop der jaren een vrij schimmig statuut. Het "archief vóór 1940" was na de oorlog eigenlijk onbestaand, met uitzondering van enkele bouwdoosjes uit de 18de eeuw die op het moment van de brand waren uitgeleend en later teruggebracht.

De conservator van het museum beheerde het "archief vóór 1940", terwijl het archief na 1940 geen aandacht kreeg.

De interesse van de conservator ging evenwel vooral uit naar iconografische en niet naar de administratieve documenten.

Het archief na 1940 werd in het Stadhuis bewaard, eerst in het gerechtsgebouw en na de verhuizing in het nieuwe Stadhuis. Met de fusies van Stene en Zandvoorde met Oostende verwierf het stadsarchief een nieuw stuk archivalisch patrimonium.

Omwille van de steeds toenemende omvang van het archief en de chaos waarin het archief zich op dat moment bevond, keurde het College van Burgemeester en Schepenen in augustus 1996 een Archiefbeleidsplan goed. Dit impliceerde de oprichting van de dienst "Stadsarchief Oostende" (augustus 1996), de aanwerving van een archivaris op universitair niveau (augustus 1997), de opening van een leeszaal (december 1997) en de aanstelling van twee bijkomende personeelsleden. Sindsdien is een lange weg afgelegd.

De chaos in de archiefkelder behoort tot het verleden. Alle belangrijke archiefstukken die reeds ter plaatse waren, zijn degelijk gearchiveerd, terwijl er duidelijke procedures zijn uitgewerkt die de overdracht van de dossiers van de diensten naar het Archief moeten garanderen. De archivering van de stedelijke documenten is en blijft de kerntaak van het stadsarchief.

Parallel met de interne organisatie van het Archief werd ook heel wat aandacht besteed aan de externe werking. Zo werd in 1998 een Archiefgids gepubliceerd. Het was het eerste nummer in de reeks Oostendse Historische Publicaties die ondertussen 15 nummers telt. Er werden ook historische reproducties van kaarten en prenten uitgegeven en een Oostendse verjaardagskalender. In 2001 werd een tentoonstelling georganiseerd met de kaarten en plannen uit de archiefcollectie en de dienst Archief nam enkele keren deel aan de Erfgoeddagen en werkte mee aan diverse tentoonstellingen. Het Archief doet ook historisch onderzoek in opdracht van het stadsbestuur. Zo zocht en vond het Archief de originele plannen van de stenen bank in de Koninginnelaan die nodig waren om de replica te kunnen maken. Naar aanleiding van de plaatsing van het Canadees monument ter herdenking van de ramp van 14 februari 1945 werd historisch onderzoek verricht naar de ware toedracht van de gebeurtenissen en de

namen van de slachtoffers. Het Archief verzamelde de historische informatie voor de borden en de publicatie over ruim 160 Oostendse beelden, gebouwen, enz. Ook tientallen particulieren zetten we op weg tijdens hun zoektocht naar informatie over de meest uiteenlopende onderwerpen

De uitgebreide archiefwebsite in juni 2004 was het eerste digitale visitekaartje van het Archief. In september 2005 werd gestart met de Beeldbank Oostende.

Vanaf maart 2005 verschijnt deze driemaandelijks Archiefbrief Oostende.

Na tien jaar kunnen we al terugkijken op onze eigen geschiedenis, maar in tegenstelling tot wat u misschien van ons zou verwachten, kijken we met minstens evenveel enthousiasme uit naar de toekomst.

De gezichten achter het Archief

Nogal wat mensen kijken vreemd op als ze vaststellen dat het hele Archiefteam uit slechts drie personen bestaat. We stellen ons daarom graag aan u voor.

Claudia Vermaut, archivaris (voltijds) staat in voor de leiding en coördinatie van de dienst. Zij staat in voor de inventarisatie en selectie van archiefbestanden, de opmaak van archiefbeheersplannen, de eindredactie van Oostendse Historische Publicaties, de redactie van de Archiefbrief, historisch onderzoek, de verwerking van archiefoverdrachten, de dienstoverschrijdende projecten, de administratieve bibliotheek, de website, enz.

Marijke Mahieu is archiefmedewerkster (voltijds) en legt zich toe op het onthaal van bezoekers in de leeszaal, de behandeling van de brieven en mails, de invoer en het onderhoud van de beeldbank en website, het behartigen van vragen naar reproducties en publicaties, enz.

Jean-Pierre Vermeire, technisch assistent (deeltijds) zorgt voor de overdracht van de dossiers van en naar de archiefbewaarplaats en de opmaak van plaatsingslijsten van archiefreksen.